

MYND: INGI SØRENSEN

HVØRJIR DULDIR SKATTIR LIGGJA Á HAVSINS BOTNI?

DANJAL AV RANA

Norðuratlantshavið kann vera karrátt, sum ein hvør, sum hevur siglt, veit um. Dagsins skip eru væl útgjörð við nútímans tólum, men fyri 200 árum síðani var stóðan ein heilt onnur. Vit vita um mong skip, ið eru farin á land, eysturindiafarar, fulllastaðir við vörum og gulli, men eingin ivi er um, at umframt hesar eru fleiri skip sokkin, sum vit ikki vita nakað um.

– Kanska onkrar skattakistur liggja frá sjórænaraskipum, sum eru rikin á land. Sjálvandi liggur okkurt her, bæði gull, silvur og annað, men vita vita bara ikki hvar. Men tað er tað, sum ger tað spennandi at fara at leita, sigur Ingi Sørensen, sum er millum ídnastu kavarnar í Føroyum.

Fleiri av vrakunum hava ligið í frið í mong harrans ár. Roynt var ofta at bjarga tí, ið bjargast kundi, men í mong førum var tað torført. Vørur frá skipsvrakunum róku tó á land og komu í mongum førum føroyingum til góðar, og

manga staðni runt í landinum eru vraklutir, millum annað í Stokkastovu í Kirkjubø, í Blásastovu í Gøtu og í kirkjuni í Viðareiði er silvurgávan, sum viðingar finga frá bretska stjórnini, tá teir hjálptu til at bjarga bretska farinum Marwood, sum fór á land nærindis Viðareiði í 1847.

Sandurin argar

Ein av avbjóðingunum, tá tað kemur til at finna vraklutir er, at manga staðni er tað sandbotnur.

– Sandbotnurin livir eitt sindur. Onkuntíð er hann høgur, meðan aðrar tíðir er hann fleiri metrar lægri. Ein dagin kann okkurt stinga upp úr botninum, men næsta dagin er tað burtur, fjalt undir sandinum. Tað kann søkka fleiri metrar niður í sandin. Eisini kann vøkstur á havbotninum órógva nógv, eins og at æti í sjónum órógvar sýnið, sigur Ingi Sørensen, kavari.

– Eg var einaferð í Sørvági og leitaði eftir mjólkarbátinum Rutt, sum fór á land sunnan fyri Bø og síðani sakk í Sørvágsfirði. Fyrru ferðina fann eg einki, men seinnu ferðina meini eg meg hava funnið

hana. Tað var tó so lítið, sum stakk upp úr sandinum, at eg kann ikki siga tað við vissu, men eg eri rímiliga visur. Men tá man fer at grava í sandinum, verður sýnið í sjónum beinanvegin so vánaligt, so eg fekk ikki gjørt tað stóra hendan dagin, sigur Ingi Sørensen.

Ein onnur avbjóðing er, at sjóðkið í Føroyum er so stórt. Sjálvt har vit vita, at skip eru sokkin, kann vera torført at finna aftur á rætta staðið. Hóast Føroyar eru smáar, so eru sjóðkið stórt. Tað krevur nógv tíð og orku at leita á havsins botni, serliga um ein ikki veit, júst hvar ein skal leita.

– Eg havi til dømis fleiri ferðir verið í Lambavík, (har norska løva sakk, blaðm), men eg havi eingi tekin sæð til nakað. Tað er so stórt økið, at tað tekur nógv tíð at leita alt ígjøgnum, sigur Ingi Sørensen.

– Tað hevði verið stuttligt og spennandi at farið eina ekspeditióin at leita eftir slíkum vrakum, men tað hevði næstan kravt útlendskan kapital at farið undir nakað slíkt. So kundi nakrir kavarnar farið runt um oyggjarnar og leita. Hetta verður tó bara ein dreymur. Hóast

Føroyar er eitt lítið land, so hava vit eina langa strandalinju, og tað hevði kravt eitt heilt liv at kava runt um allar oyggjarnar á leitan eftir skipsvrakum.

Skatturin er har

Ingi Sørensen ivast ikki í, at mangir duldir skattir liggja runt Føroyar. Spurningurin er tó, um teir nakrantíð verða funnir.

– Hevði ein gjørt meiri við tað, er tað heilt víst, at ein kundi funnið nógv meiri. Tað er heilt sikkurt, at gjøgnum allar hesar mongu øldirnar eru tað mong skip, sum eru sokkin í havinum um Føroyar, eisini sum vit ikki vita um. Skip kunnu vera komin á náttartíð, í ódnarveðri, og eru soraði móti klettunum og sokkin. Onkur reka-viður, okkurt lík er komið á land, uttan at tað er gjørligt at siga, hvaðani tað er komið. Tað er heilt sikkurt, at tað liggja nógv vrak, nógvir restir runt umkring, sigur Ingi Sørensen og nevnið serliga Suðuroynna, sum eitt stað, har skip móguliga eru farin á land.

Meðan nútímans skip hava nógvá hátøkniliga útgerð, máttu

skiparar í gomlum døgum nýta sól og stjörnur at stýra eftir. Tá var skjótt at koma av kós, um ódnarveður var ella ein rendi seg í tjúkkkan mjørka. Bæði Walcheren, ið fór á land á Skipahellu í Kvívík í 1667 og Westerbeeck, sum fór á land við Lopranseiði í 1742, vóru á veg úr dagsins Indonesia til Hollands, men endaðu altso í Føroyum. Marwood, sum fór á land við Viðareiði í 1847, var á veg úr Afrika til Liverpool.

– Vit vita um fleiri skip, sum eru farin á land í Føroyum, men eg ivist ikki í, at har liggja mong, sum vit ikki vita um. Vit vita, at skipini ofta fóru langt av kós og viltust í ódnarveðri, sigur hann.

Ingi Sørensen heldur, at ferðavinnan kundi gjørt sær dælt av hesum, at Føroyar eru so lítið kannaðar undir havvirflatuni.

– Útlendingar kundu koma til Føroya og kava og vita við vissu, at eingin nakrantíð hevur verið har fyrr. Hvør veit, hvat tey tá kunnu finna. Harumframt eiga vit at søkkja nøkur skip á grynri vatni til frítíðarkavarnar, sigur Ingi Sørensen.